

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szombat

200. szám.

Pest, november 4. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizethető helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizetettek.

Pest, november 4.

A gráci lap szerint Bécsét Windischgraez egészen bevette. Hanem ennél többet egy betűvel sem tudunk. A madarat sem eresztik onnan felül.

Ez azonban minket korán sem ingat meg. Ennek előbb több be kellett következni. Köszönjük meg october hatodikának, hogy az nekünk egy hónapi készületi időt adott. Ez magában felszámthatlan nyereséget volt, s e mellé egészen véletlenül jövén közbe, természetesen kedves könnyebbülésünkre esett.

Azoknak, kik e hirre megijednének, s hosszú képeket vágnának, egy összehasonlítást ajánlunk figyelmükbe.

Hogy állunk october elején, s hogy állunk novemberben.

Akkor, Magyarországot kivéve, Ferdinánd koronája alatti tartományokban teljes béke volt. Olaszországban fegyverszünet. Bécsben a schwarzgelbismus nyílt sisakkal uralkodott. Jellacsich Mosony megyében táborozva várta az osztrák segítséget.

Ma Olaszországban, ha az átszívárgott tudósításoknak hihetnénk, a háború új erővel tört ki. Bécs meghódítva van ugyan, de fékértartása tetemes erőt igényel.

Legnagyobb nyereség azonban az, hogy ügyeinkben a főkérdés napfény világosságba van helyezve.

Függetlenségünk tettelesen kimondva, minden becületesen hazafi a pesti kormánynak engedelmessékedik, a ki nem, az nyilvános pártú.

Sergeink napról napra szaporodnak, az ügyüket gyorsan szerelik. Itt van a fenekellen utakról híres ősz, mely az ellenség gyors haladását mindenütt akadályozni fogja.

Az ellenség nagyon jól tudja azonban, hogy ha velünk most hirtelenében el nem bánik, tavaszra győzhetlenek vagyunk.

Azért, ha tán holnapra azon tudósítással kezdenék lapjainkat, hogy Windischgraez csapata Bruck mellett áttörték, éppen nem volna meglepő.

Arra ugyan is el kell készülnünk, hogy az ellenség minden módot és eszközt felhasznál arra, mi neki előnyt, nekünk pedig ártalmat okozhat.

Azért nincs az olyanoknál nevelésesebb ember, ki tudja s várja előre, hogy az ellenség ezt vagy amazt teheti, így meg amugy ártíhat nekünk s midőn aztán az valóságosan megtörténik, megijed, elsápad, s elkiáltja magát: oda vagyunk.

Egy kis czukrozással azonban mondunk egy jó hírt is.

Pulszki Ferencz tegnap este Pozsonyból Pestre érkezvén, azt a hírt hozta, hogy a olaszországi hadseregből a magyarok en masse indulnak haza felé.

Megjegyzendő azonban, hogy ezt Pulszki mondta, kiről a mondó azt tartja, hogy a delgekat igen vidor színben szokta látni.

Soha soha sem feledhetjük el neki azon ujságokat, melyeket egyszer a marcziusi napokban Posonyból hozott, s melyeket dicső hangjával egy asztalról a radical körben elmondott s melyre szegény magunk úgy exaltálódtunk, hogy ma is csudáljuk, miként történt velünk az, hogy öröm mámorunkban másnapi lapunkban ki nem kiáltottuk a respublicát.

Megjártuk volna. Adott volna nekünk a nagy szakálu Batthyáni respublicát.

Pest, november 4.

A híhetőség bizonyossággá vált: Bécs be van véve.

Éppen azon napon, épen azon órában folyt le a bécsi véres drámának utolsó jelenete, mely napon, mely órában seregeink a császári királyi zsarnokság bérszolgáival küzdöttek a Schwechat téren.

Minden utca, minden ház egy egy külön csata hely volt, melyet külön külön kelle bevenni százak és ezerek életén, úgy hogy Bécs egy nagy temető lőn, s utcáiban — mint óriási sírokban hevert a mindkét részről legyilkolt népség.

A dráma részleteiről míg nem vagyunk értesülve, de ennyit mint bizonyost tudhatunk olvasóinkkal, mert ezt De la Haye general hozá meg, kit Windischgrätz legelsőnek kért kiadásti, ki azonban első szerencsés volt az isten küldetés gondviseléséből Pozsonba — hol jelenleg van — menekülhetni.

Mi Bécs bukását szívünk mélyéből síjaljuk s ezt a szabadság ügyére nézve igen érzékeny csapásnak tartjuk; de azért valami nevelésesebbet és kisebblelkűséget nem ösmernénk, mintha valaki most már csüggeteg képet végya, felkiáltana, hogy „minden oda van“.

Mi megmondottuk ez előtt pár hetekkel, hogy Bécs magát tartani képes nem leend, pedig akkor, még csak a cernirozás, az életlen visszatartóztatás után ítéltünk s a bombardirozást az erővel bevételt egészen számításon kívül hagytuk.

Ezért minket Bécsnek esete legkövesbe sem lep meg, miután sem részünkről ideje korán nem történtek az egybehangzó védelmi s támadó lépések.

Es annyival inkább nem lepott meg, mert midőn egy városnak 400 ezernyi népessége, mely legalább is 100 ezer fegyveres kart számlál, nem tud nem képes magát, az életlen és közlekedés elrekesztésétől, egy — eleinte nem több mint 22—25 ezernyi sereg ellenében megvédeni, hanem vár és kés, míg ellenségei szaporodnak, s menekülését egy messziről jövendő, s belső védelemmel is elfoglalt szövetségéstől várja, — az illy város bukása semmi váratlan jelenet nem lehet.

Nem csélunk a magunk késedelmeskedését sem menteni s el kell ösmernünk, hogy ha indolentiánkat és hanyagságunkat levelekve, a maga idejében utánna sietünk közös ellenünknek, azt kétségén kívül semmivé tesszük.

De ez már elmúlt és nekünk most csak okulás végett szabad hátra tekinteni; perczek drágák s a jobb lett volna nekünk és ha ez tettekk volna nekünk demonstratiojára idő nincsen.

Előre kell nézni, hogy már most egy óra se teljék el készület nélkül.

Es csak az istenért a vármegyistai igazgatással hagyjunk fel, csak a collegialis — helyesebben disputationalis-kormányzás szűnjék meg, mert árva lelkünkre mondjuk; az absolutismusok egybevágó politicája ellenében, táblabírói gyűléssel nem állunk meg.

Az oct 30-iki útközet egy aji időszakot kezd, mely után már magának a törvényhozásnak sem szabad többé annak az alattvalói rendítéttelen hűségnek és felsőges királyiatyagi szívéhez ragaszkodásnak alkalmat masque-ja alá takaróznia.

Mi átalában ellenséget vagyunk minden illy-szerű alakoskodásnak, kivált miután az ugy sem hoz be semmit a konyhára, de másfelől éppen nem árt, ha valódi — becsületes — alakunkban jelenünk is meg.

Csak a zsarnoknak fekszik érdekében, mindég atyai szívének jó indulatja s hű népének szabadság iránti tiszteletét emlegető phrasiskba öltözni át, mert ha valódi alakjában — meztelen gazságában — állana elő, magok azon gyávák és rövidlátók vernék agyon, kiket most áruhájával megcsal.

Készítsen a nemzeti-gyűlés mindenek előtt egy függetlenségi nyilatkozatot (declaration of independance) mely közöltessék Europa minden hatalmaival, különösen minden alkotmányos országgal.

Alakítson egyszersmind a nemzeti gyűlés egy rendszeres — bár ideiglenes — kormányt, legfeljebb öt tagból egy elnökkel, ki a kormánytagok teendőit meghatározza, hogy körében mindenik teljes hatalommal és belátása szerint késedelem nélkül rendelkezessék, a hosszas tanakodások levén a legkárosabbak jelen sürgető körülményeink közt.

Mondassék ki a decheance, az az, a trón elvesztése, és a habsburgi ház mint hazugság és az országnak szabadságát annyiszor a magyar nemzet elűző leg számszerűtessék, jószágai róluk elűzhetetlen.

És ut nem ohajtának — most még — semmi belátással az ország jövőjéről kormányzása iránti vállalkozásunk kíméletesen sem tudunk egy szóval megbeszélni azt, hogy vajon mi lesz a vége.

Most a tele megalapozott az idő, hogy a magyar nemzet sorsát megváltoztassuk.

Ha nyorunk — mint Isten után magunk erejét ösmerve, hisszük — respublicánál más kormányforma Magyarországon ugy sem lehet; ha pedig vesztenénk, ugy nem mi fogunk határozni magunk felett.

Ép azért, respublicai vagy monarchiai kérdések vitálásába most teljesen időelöttinek tartjuk elég lesz kimondani a fennebbieket most előlegesen. —

És lépjen elő már egyszer a kormányznak szigorúsága, sujtson le a borzasztó igazság pallosa valahára kérielhetetlenül bár merre, bár kibent találhatik az árulásnak bár legkisebb jele.

Most a hosszas vizsgálatoknak helye nincsen, a mirigyos anyagtól meg kell tisztítani az ország testét minden áron, most nincs ideje azon scrupulusoknak, hogy tán 100 gaz közül egyik nem érdemelt volna akasztófát, a kitisztító őrizkedni fog a piszkosok társaságától.

Mi nem ohajtánk hiábavaló terroris must de — árva lelkeinkre mondjuk — most már szükségünk van rá, a gazság sokkal szemtelenebb, mintsem egyébtől, mint akasztófától, rettenne vissza.

A külföldön tartózkodókra nézve hozott határozatot szigoruan teljesedésbe kell venni.

És nem kell ám simogatni a dolgot ott, a királyhágon túl sem.

Mondassék meg azoknak a székelyeknek, hogy hát immár itt van az idő, szabad a tér,

próbálja meg fegyverét a száznak állnok szívében s az oláhnak makacs fején, és meg ne szűnjön addig pusztítani a galád fajzatokat, míg nem vértől fel nem olvad kardjaiknak aczélja, míg nem pirosul a Szeben és Maros vize.

Mondassék meg a székelyeknek, hogy ime e hálátlan fajzat már eleget élt gazságainak, illő, hogy meghalljon, s helyet és földet adjon becsületesebbeknek, néktek.

És megleszen:

Ha pedig nem így tészünk, lángba borul egész Erdély, kiöletik a magyar egy szál, a barbarismus minden kigondolható kínzáival pusztítatnak el véreink, és a szép kis gazdag ország-rész egy temető leendő.

Csernátóni.

Pest nov. 3.

Az uristen tizedmagával vigyázott ránk a schwechati ütközetben, ezt irám közelebről, s ez most anyira áll, hogy bizony akárki meggyőződhetik, hogy nekünk magyaroknak egy különös istenünk van magunknak.

Seregünk harcol és győz egész nap egy erősebb ellenség ellen, hogy hatalmas, vitésége és elszánt lelkesedését alkalma legyen ennek megösmerni.

Ugyan ezen seregünk este felé folytonos győzelem után — majd mintha ott nélkül retirál s ez által előfordul azon hallatlan eset, hogy az egész napon át veretett ellenség, maga sem tudja miként, a győztes félt maga elől eltűnni látja.

A retiradeban seregünk egyik része a legnagyobb zavarban és felbomlásban van, és az ellenség — elámultában — elfeledi egy ezred lovasságot küldeni utánna, mely semmivő tette volna.

És a retirade — által visszajövének hazánk földére s meghalljuk, — hogy Bécsnek nagyobb része már 3 nap óta, 28-dik óta be van véve, és átélünk ismét pár napot, és meghalljuk, hogy Bécs éppen ütközetünk alatt vétetett be egészen. —

S most már kétkedjék valaki a magyarok istenének lételén!

Ha mi inkább és inkább előnyomulunk reményelve a bécsiek kirohanását, oda megyünk az ellenség torkába s a bevett Bécs falai alatt — két tűz közt — aprítottunk le az utolsó emberig.

Áldott legy azért oh magyarok istene, ki ada egy hanyag vezért, kinek ügyetlen parancsai miatt vitéz seregünk erejének kifejtésében, nem támogattatott; áldott légy, hogy adtál e hadvértnek rosz galoppinsokat, kik a kevés jó parancsot is későre vivék meg az illetőknek, de háromszor áldott légy, oh magyarok hatalmas istene, hogy teremtél Komárom vármegyét, s bele embereket, kik szaladni tudnak, mint az agár, s meg sem állnak hazáig.

Csernátóni.

Pest, november 3-kán.

Sergeink tehát visszavonultak.

Jaj Istenem! oda vagyunk szólnak a possimisták és az asszonyok.

Ez azomban minket el nem rémit.

Igen, ha rendetlenül, nagy veszteséssel és csufosan visszaveretve kellett volna futni, s életet és megmaradást keresni.

Igen, ha ellenségünk dicső győzelem babérait viselhetné homlokán, lombokat, miket tőlünk az istenek haragja, tán saját gyávaságunk tagadtolt volna meg.

Igen, ha Windischgraz diadalmos karddal üzött volna országunkba, s vagy falunkat felégette, vagy minket csufos békekötésre kényszerített volna.

De mindez nincs így. Dolgunk igen egyszerű. Rendes visszavonulás egy nemsikerült ütközet után. Nem nagy dicsőség, de nem is gyalázat!

Nem az, mit óhajtánk. Nem is az, a mitől félni kelle.

Most itthon vagyunk, és urak a magunk házábanál.

Némelly nagyon féleneknek eszükbe jutott, vajjon nem fog-e Windischgraz követni, megtámadni és megverni.

Hogy kövessen és megtámadjon az tőle boldonság, nekünk semmi kár, volna — hogy megverjen, az lehetlen.

Quo jure is remélhetné ő, hogy azokat, kiko akkor, midőn maga a legerősebb posztionban volt meg nem vert, megverje akkor midőn megforditva: emezek vannak beszánczolva, és főleg itthon, saját földjeken s halálig segítő népek középette!

Én ha Windischgraz volnék, nem hoznám az orromat Görgei kardja s ágyú köze.

Mi nekünk pedig persze e visszavonulás nagy fordulatot tett ügyeinkre, olyat, mit e lapp 197. száma érintett.

Ebből teendőinknek is más iránya következik.

Mivel a tél már itt van, ellenünk újabb táborozások hihetőleg nem fognak kezdetni, s ha — a mi hihető — az ármányok még ki nem merítették alacsonyosságuk tengerét, legfőlebb csak jövő tavasszal fognak újra ránk támadhatni.

Addig nekünk agyon kell verni a Simonich féle támadást. Tán már meg is történt.

Agyon kell nyomnunk Erdély lázongásait s az oláh és szász bujtógatók vipera fajzatát, és hét bünfélszöket Szebent és Balázsfalvát eltörölnünk e föld színéről.

Győznünk és hódítunk kell Perczel diadalmas zászlója alatt.

Aradot és Temesvárt kézre kell keritnünk.

Ne bajlódjunk mi másért, Bécsért, egész birodalomért, mikor nekünk is elég a bajunk. Persze ők szeretnék italtatni a majom és macska meséjét, mikor az, azt mondá ennek: kapard ki a tüzes gesztenyét egyedül, aztán osztozunk ketten.

Hanem a helyett készüljünk.

A fegyvertár tavaszig 50000 fegyvert ki adhat.

Lőpor gyáraink ne nyugodjanak.

Emberünk van elég, lesz még több.

Az univertsitás, minden philosophiákat és historiákat s tudja isten miket mellőzve, egészen had-academiává változott, s működése november 15-től Marcius végeig kitanult tiszteket adand. Hiszen előtünk a példa, hogy embereink, milly csoda gyorsan tanulnak.

És végre, a népeknek nyílik az idő alatt a szemök.

Pessimisták és asszonyok! ne féljete.

Pest november 4.

Épen száz esztendeje, hogy az aacheni békekötés létesülte után, a vitéz magyarok a verítéket homlokukról, s a vért kardjaikról letörölvén, boldogoknak érzék magukat azon nemes öntudatban, hogy csak az ő vitézségük tartotta fen Mária Terezia fenyegetett trónusát.

Mária Terezia, nem mint magyar király, hanem mint birodalmához tartozó német tartományok örökös császára támadtatott meg.

A nemzetnek csak akarnia kellett, s az egész birodalomnak mesterségesen egybeférczelt részei elrongyult rubaként széjfelfosztottak, Mária pedig minden tartományaitól megfosztatva, elég szerencsés lett volna, ha Magyarországon, mint független király uralkodhatott.

De a nemesség küldöttei vak hűség által vezéreltetve, s az elhagyott királyné megható szavai által elérzékenyülve, elszalasztották az ajánlkozó alkalmat.

Jól tették-e? bizony nem, mert a haza függetlenítése utáni törekvés a honfi legszentebb kötelessége, melly előtt a legfényesebb erénynek is el kell halványulnia.

De azért nem kárhoztajuk őket, mert a magyarok istene munkálkodott általuk.

A magyarok istene nem engedhette, hogy addigi helyzetükön oly változás történjék, mellyben oly kevés a köszönet; nem engedhette, hogy királyi nyög alatt tovább is sínlödvén, függetlennek csufoltassa magát; nem engedhette, hogy a valódi szabadságra termett, szabadabbnak álmódossa magát csak azért, mivel elnyomója Bécs helyett Budán üté fel sátorát, mintha kevésbé nyomasztó lenne a bilincs, ha közelebb műhelyben kovácsoltatik.

Körülbelül negyven esztendeje, hogy a francziák hatalmas császára a gonosz habsburgi fajzatot elriasztván bünbarlangjából, felszólítja a magyar nemzetet, hogy használják az alkalmat Ausztriától függetlenítésére; unszolta, hogy ősi szokása szerint királyt válasszon a maga köréből.

A nemzetnek megint csak akarnia kellett, és az akkor még mindenható császár segedelmére támaszkodva, akármelylek tős gyökeres magyar mánást ültethették volna a királyi székre.

De a nemzet az ajánlkozást visszautasítá.

Vak hűségből tette-e azt is, vagy politikai meggyőződésből, ez már nem tartozik hozzánk, elég hogy tette, s mi megint hálát mondunk érte a magyarok istenének, ki nem engedte, hogy a nemzet eben gubát cseréljen, hogy csak a végett szabaduljon a császári királyi járom alól, hogy ismét királyi nyög alá kerüljön; nem engedte, hogy saját testvérünket, királynak választván, okot szolgáltatassunk a testvér gyilkolás égbe kiáltó bűnére. —

Jelenleg meg van a harmadik alkalom magunkat függetlenné tenni.

October 30-kán megkezdődött a dicső munka, csak folytatnunk kell következetesen.

Folytatnunk addig, míg nyoma sem marad a királyságnak.

A hamvaiból feltámadandó magyar nemzet e napot örökké fogja ünnepelni, a szabadság kivívásának dicső kezdetétül.

Marcius óta vitt harcaink közül ez volt az első szabadság harc.

A rácok elleni háboruszkodás nem egyéb, mint nagyjából rendőrségi működés, nagyobb számú rablócsorda ellen szokás szerint katonákat küldöttünk.

Jellachich berontása ellen tett lépéseinket és a belbékét háborító pártutók büntetésének tekintetik.

De a Lajthántuli csatánk, szent harca volt a szabadságnak.

Ott a király nyílt sisakkal lépett fel ellentünk, s az oltani ágyuink csak akkor felelnek meg hivatásuknak, ha egyenesen a királyság ellen szegezletnek. „Tanuljuk meg a törtélemben istennek mutató ujját tisztelni.“

Ha valódi függetlenséget akarunk magunknak kivívni, csak önjerejünkre, nem pedig mások segedelmére kell támaszkodnunk.

Ha valódi szabadságnak akarunk birtokába jutni, nem szabad alkotmányosdit játszannunk, hol holmi királyi és hercegi szerepek vannak.

Most már a respublicánál egyéb jelszavunk nem lehet.

A ki még most is télovázik, folyamodjon Simonichhoz, hogy soroztassa őt a rendelkezésére álló orosz sereg (?) közé.

Ki még most sem akar nyakára hágni a királyságnak, ne sajnálja a Királyhágóntul működő Puchnerhoz fáradozni, ott juthat még neki kis szerep — néhány napra, mi már utolsó napját éltük, vagy legalább kell, hogy éltük legyen a monarchiának.

Megvásároltuk a respublicat honfaink a lajthántul elomlott vérén.

Ez legyen mindnyájunknak a bite! különben elmondja majd a magyarok istene, mint annak idejében az öreg Jehova: „Elvész az én népem, mivelhogy kellő belátás nélkül való.“

Keleti Zsiga.

Nem kell táblabíró politika? És táblabíró kell? és kell oda, hol politikát csinálnak, hol az ország ügyei tárgyaltnak s eldöntetnek?

Urak, ott a pesti redoutban, Istenemre mondom, híretek nem a legjobb országsszerte. Sok ember kérdezi, mit csinálnak képviselők Pesten, mire az ember haragjában alig tud egyebet felelni, mint, hogy a manó tudja.

Kegyetek ismerik a magyar zsiros száját, képzelhetik, hogy azon a manó helyett, néha néha más kevésbé ildomos szavak is kicsusszszannak.

Lajtai táborunk kétségbe ejtetik, és kétségbe ejt; Bécsöt és Budát egyaránt bosszantja, s maga talán még inkább bosszankodik.

Már october 15-én akartunk Te Drumot tartani, azután elhalasztottuk a szép szót, november 1-jére, de bizony ugy látszik, csak november 2-án lesz az idén nemzeti ünnepely, meg lehet hogy gyászos. Annyi becsületes emberünk saporította az idén már az árnyéktalanok számát, hogy ha nov. 2-kán szomorúak leszünk, főképp azért lesz, mert

.....annyi szív

Hiában onta vért,

S keservben annyi hű kebel

Szakadt meg e honért.

A tábor tehát valóságos Lager, es liegt. No de hágyján, majl talpra kél, ha kell. De ti 5 pengő forintos urak, tik nem pihentek, mert hisz még nem dolgoztatok; nem nyugosztok, mert hisz, ugy látszik, nincs is szándékotok dolgozni. Tik egészen elfelejtettétek, hogy utoljára is valami végett csak küldött titeket az ország Pestre, vagy csakugyan csupán magán multság okáért vagytok ottan?

Uram fia! az egész házban nincs egy, ki, midőn proclamatio kell, és Péter Pálra, Pál Jánosra, János Miskára tolja, mint az egykori cigány a favágást, azt mondá: uram, itt van egy kis proclamatio, olvassak el. Ha változtatni kell rajta, nem sokba kerül.

Mi már régen kimondtuk, hogy azon férfiak, kik most a magyar népet képviselni Pesten vannak, a magyar népet soha sem akarják képviselni, hogy azok, kik most a dolgok élén állnak, egykettőt kivéve, nem képesek az országot sem megmenteni, sem megtartani, sem annak jövőjét megalapítani.

Táblabírák egytől egyig.

A hatalmat szeretnék, de a térre, mellyen a jelen körülmények között egyedül mozogni lehet, a forradalmi térre, kilépni szerények, mint a falusi leány, midőn először tánczra kéri a pesti redoutban.

Magatok után méritek az országot. Mivel nektek jól esik a semmittevés, azt hiszitek, hogy nekünk is jól esik a tespedés. Csakhogy mi nem tespedünk, nekünk nyugtunk nincs, nekünk csakugyan hozzá kell látnunk, hogy számotokra a naponkénti 5 pengőt é pénznyelő időben kiteremtünk.

Mióta vagytok Pesten, és mit tettetek?

A hallgatóság sokkal pontosabb az ülések látogatásában, sokkal résztvevőbb a tárgyalások

